

עלי מרפא
שערי הגליל
יין הנגבי
למעשה
בני היכלא

- אל תרפה, תתענן
- נקודה טובה - יונה תמה
- מה עושים בתקופת ההמתנה?
- הנעימות שיש בתורה
- הצרה בהקדמה לנס
- התורה הזמנית:
- האמונה שומרת על המלכות
- שורש הנשמה באהבת החכמים
- כחה של קריאת שמע שעל המיטה
- עמוד בחוף ושאל לכן פנימה
- להרגיל בנעם את הקשר עם השי"ת
- והשק ליום אחרון?
- כל התנה מסעודת חתן ואינו משמחו

דרכי נועם
טעם גן עדן
כוכבי אור
עונג הפרשה
חנוך לנער
שאל בני
הלכה פסוקה

גליון שבועי למבקשי התרופה והעצה לעובדא למעשה במשנת רביה"ק מוהר"ן מברסלב זיע"א

תמים זה טהור

הנקודה הטובה היא יונה תמה, מעולם לא עלה עליה עול, אי אפשר לקלקל אותה. די שנכיר בה כדי לחולל שינוי נפלא לטובה.

העולם מלא גורמי טומאה שהיא מדבקת והולכת, מועתקת מכאן לכאן, במגע במשא באוהל במדרס ובהיסת. לטומאה סוגים שונים והתנהגויות שונות, והכלל שאדם עלול תמיד לקבל טומאה. המת מטמא אבל גם אדם חי, שלא באשמנתו, עשוי להיות מושפע מטומאתו ובעודו בחיים הוא טמא טומאת מת. הטומאה משרה על הנפש כבידות ועצלנות, עייפות ורוחנית וכל אותם דברים שהעולם הזה מעמיס עלינו שלא בטובתנו. זהו חוק טבע.

” אין חסינות מפני טומאות וכל אדם עלול להיטמא, ולכן הכי חשוב ללמוד איך לעלות בדרך הזריזה ביותר מטומאה לטהרה.

העולם מלא גורמי טומאה שהיא מדבקת והולכת, מועתקת מכאן לכאן, במגע במשא באוהל במדרס ובהיסת. לטומאה סוגים שונים והתנהגויות שונות, והכלל שאדם עלול תמיד לקבל טומאה. המת מטמא אבל גם אדם חי, שלא באשמנתו, עשוי להיות מושפע מטומאתו ובעודו בחיים הוא טמא טומאת מת. הטומאה משרה על הנפש כבידות ועצלנות, עייפות ורוחנית וכל אותם דברים שהעולם הזה מעמיס עלינו שלא בטובתנו. זהו חוק טבע.

נגד חוקות הטבע ניתנה לנו חוקה, חוק רוחני ושמו פרה אדומה. רבי נתן (השכמת הבוקר א) מתרגם את סוד הפרה לסודה של הנקודה הטובה, גם זו חוקה ויש בה כוחות ריפוי נפלאים. הפרה נקראת 'אדומה תמימה' וזו סתירה נפלאה, האדומות מציינת את מידת הדין, מאידך היא תמימה ולא עלה עליה עול. על פי פנימיותם של דברים העובדה הזו שמן הסתם לא היינו נותנים עליה את דעתנו, היא שהופכת את הפרה מהתגלמות מידת הדין לממתיקת דינים מאין כמותה, עד כדי כך שאפרה נועד להעלות מטומאה לטהרה. למרות היותה אדומה מדינים, התמימות והעובדה שלא עליה עול, משונה לגמרי את מציאותה של הפרה ושל כל מי שיזו עליו ממימיה.

נקודה סודית

התמימות היא סוד גדול, סוד הנקודה הטובה, והוא קיים בכל אחד ובכל מצב. ואי אפשר לקבל את הסוד הזה ולהשתמש בו אלא בתמימות.

אי אפשר להיות חסין מפני טומאות מפני שהעולם מלא בסיבות שונות ומשונות ואדם מועד לעולם, ולכן הלימוד החשוב ביותר הוא איך עולים מטומאה לטהרה, איך יוצאים ממצבי קטנות ואיך שוברים את ההסתרה. הבעיה היא שעל פי רוב מי שנתפס בטומאה נופל גם תחת עול כבד כל כך שאין לו חשק וכוח לצאת ממצבו המדוכך, מהסיבה הזו נמסרה לנו מצוות פרה אדומה בלשון חוקה, כדי שלא ננסה להבין רק נציית. כדי להיטהר צריך הטמא שיזו עליו מאפר הפרה, אל תעשה דבר, רק הנח לכהן להזות עליך מים טהורים, דעת אחרת, מחשבות אחרות.

יונה תמה

וזה סוד פרה אדומה, בזוהר נאמר ששתי הבחינות

עלי מרפא

רבי נתן מדבר אליך!

אחי, אחוז עצמך למען השם.

יום א' וישב תקצ"ד

וְיִאֲמִין לִי בְּאֵמַת שָׁפֵל מִה שִׁפְתֵי אִינוּ חֲדוּשׁ אֲצִילִי קָלִל, כִּי פֶּאֱלֵה מִמֶּשׁ עֶבֶר עָלַי כִּפְהוּ פְּעָמַי, וְנִמְשָׁךְ זְמַנִּים הִרְבֵּה, שִׁנְדָּמָה לִי שְׂאֵי אֲמַשֵּׁר לַחַיִּית יוֹם אֶחָד וְאֶפְלוּ שְׁעָה אַחַת, אֶךְ מִתְּשִׁבְתֵי אֵיךְ שִׁיחֵה אֲנִי אֲנִסָּה אֶת עֲצָמֵי כָּבֵל שְׁעָה, וְאֶרְאֶה כָּבֵל עֵת לְהַסִּית דַּעְתִּי מִמֶּה שְׂאֲנִי צָרִיךְ לְשִׁפְת, וכו'.

אִם אֲמַרְתִּי אֲסַפְּרָה לָךְ בְּנֵי חֲבִיבֵי אֲסֵס קְצָהוּ מִזֶּה, לֹא יִסְפְּקוּהוּ הַמֶּזֶן יִדְעוּת, כִּי בִּדְאֵי אֵין שְׁנֵי בְּנֵי אָדָם שְׁוִין מִמֶּשׁ, וְבִדְאֵי בְּפִרְסִיתֵי יֵט שְׁנַיִם הִרְבֵּה, אֶךְ אֵיךְ עַל פִּי כֵן קָל מִה שְׂאֵתָה פוֹתֵב עֶבֶר עָלַי פֶּאֱלֵה וְכֹאֲלֵה מִמֶּשׁ, וְכִרְוֶה הַשֵּׁם קָל מִה שְׂאֵתָה פוֹתֵב שְׂאֵתָה מַחֲיָה עֲצָמָךְ הוּא טוֹב וְנִכּוֹן וְיִשָּׁר וְכו', אֶךְ רְצוֹנִי שִׁתְּחַזְקֶנּוּ בְּזֶה יוֹתֵר וְיוֹתֵר, אֲזָדֵךְ נֶאֱבָדוּ הַלְּצִיךְ בְּנֵי חֲבִיבֵי, דְּלוּ עֵינֶיךָ לְמִרוֹם וְחַגְרֵ בַעַז מַחֲנִיךָ, וְנִטַּח בְּכֹחוֹ שֵׁל זְמַן דְּקִדְשָׁה כִּי הוּא הוֹלֵךְ לְפָנֵינוּ כָּבֵל עֵת בְּזֶה יִבְאֵה. וְלִמְעַן הַשֵּׁם בְּרַחֲמֵיךְ הַאֲלֵט זֶיךָ, [אחי, אחוז עצמך] וְכִבְרֵ אֲמֹר הוּא זְכוּתוֹ לְבִרְכָה שְׂאֵפְלוֹ לְחוֹלָה הַמוֹטָל עַל עֵרְשׁוֹ דְּזֵי וְחֲלַשׁ מֵאֵד אֲשֶׁר קָל מִשְׁבֹּבֵי נְהַפֵּךְ בְּחַלּוֹ, אוֹמְרִים לוֹ שִׁתְּחַזְקֶנּוּ, לֹאֵז דִּיךְ נִיט אִפֵּי, מֵאֵךְ זֵיךְ פְּרִיִשְׁעֵךְ, [אל תרפה, תתענן] וְכִיִּצְאָה בְּזֶה, וְאִם הוּא צִיַּת וְכוּחֶךָ עֲצָמוֹ מוֹעִיל לוֹ הִרְבֵּה שִׁתְּרַפֵּא וְיִשׁוּב לְאֵיתָנוּ עַל דְּזֵי זֶה, בְּפִרְט שִׁתְּחַלֵּה לְאֵל יֵשׁ לָךְ עַל מִי לְהַשְׁעֵן בְּחִסְדּוֹ הַגָּדוֹל וְיִתְבָּרַךְ.

נתן מברסלב

חק ולא יעבוד

יום	יום לחודש	ליקוטי קמא	ליקוטי הלכות ח"ב	משנה ברורה ח"ו	דף יומי יומא	עלים לחיוב
שבת	ט	פג	רנב	מח	סט	פב
א	י	פא	א	מח	ע	פג
ב	יא	פא	ב	מח	טא	פד
ג	יב	פב	ג	מח	עב	פה
ד	יג	פב	ד	מח	עג	פו
ה	יד	פג	ה	מח	עד	פז
ו	טו	פג	ו	מח	עה	פח

עיון התורה הזמנית: ליקוטי מוהר"ן קמא, סימן י"ח

תמשיך להמתין!

רבינו אומר בלקוטי מוהר"ן חלק ב' תורה מ"ח צריך להיות עקשן גדול בעבודת ה', רבי אברהם בר"ה גייל להוסיף שהכונה היא על תפילה. בדבר אחר, הרי אי אפשר בכלל להתעקש, רק בתפילה צריך להתעקש. ועוד דבר מונח בזה: כתוב בתורה שלפעמים יש בחי' של 'זמנין דלא שמע', לפעמים לא שומעים למה שהוא מדבר.

זהו זהוהר פלאי, איך שייך שלא ישמעו בקולו, והרי אפילו רצון טוב אינו נאבד?

רק הפירוש הוא כך: לפעמים שומעים לתפילתו מיד, ולפעמים אומרים לו להמתין. 'זמנין דשמע' - מיד, כבר ומיד הוא נושע. 'זמנין דלא שמע' - אינו נושע מיד, אומרים לו המתן.

אבל לא בגלל שהדיבורים שלך הולכים לריק חלילה, אלא שאתה מוכרח להמתין. לפי מה שאתה עכשיו אי אפשר לתת לך את מה שאתה רוצה, אתה מוכרח להמתין.

ומה תעשה בינתיים? תפצח גרעינים? מה תעשה בינתיים?

רוצים ממך שלא תפסיק לרצות. הלא אתה רוצה דבר טוב, אתה רוצה להיות יהודי, אבל לחכות אתה מוכרח, רק שלא תפסיק לרצות.

רבינו אמר למישהו 'האם אתה רוצה לרצות?'

הרצון הוא דבר עצום. אני לא מפסיק לרצות, לא נותנים לי? אבל אני רוצה.

יש משל בגמ' (יומא לח) הרוצה לקנות שמן אפרסמון אומרים לו המתן, מי שרוצה לקנות נפט שיש לו ריח רע, נותנים לו מיד. אך אם אתה רוצה לקנות אפרסמון שיש לו ריח טוב, אומרים לו המתן.

ההמתנה היא כמו שאומר לרעהו: 'אני אוהב אותך, אתה קונה טוב אצלי, אתה רוצה לקנות אפרסמון, שמן מבושם, המרמז לדעת, מוחין, כמובא בזה"ק על הפסוק 'שמן משחת קודש', אבל אתה מוכרח לחכות קצת.

אם אומרים מלמעלה לחכות, מוכרחים לחכות. אי אפשר, אי אפשר לתת לו מיד, אם יתנו לו מיד יהיה זה בחי' 'פן יהרסו'.

המתן. המתן. ובינתיים תבקש ממני עוד, ותרצה עוד ועוד, עד שיגיע הזמן שאוכל לתת לך.

להתחבר לנעימות שבתורה

אל התורה יום יום, יהיה איזה יום שיהיה, אך יחד עם זאת כדאי לנסות ולהשתדל ללמוד ביישוב הדעת לא עם הלחץ של 'לסיים'.

כיש בתורה נעימות שכל אחד יכול להרגיש, לאו דווקא בעל מחדש עצום שמתענג על החידושים שלו, אלא מעצם הלימוד הפשוט של הבנת הגמרא, או אפילו חומש רש"י - התורה מיישבת את הדעת כאשר לומדים אותה ביישוב הדעת וברוגע.

ויש אשר קבעו לעצמם לעשות שיעור שהוא קבוע לפי זמן, שבזמן הזה אין לחץ להספיק דווקא כמות מסוימת, אלא לקחת גמרא כסדר ולהתחיל ללמוד בניחא, בנסיון להתחבר במח והלב למה שכתוב שם, להזהות עם השאלה ועם התשובה, לא רק להבין ולדעת בשכל, וכך ללמוד ביישוב הדעת בלי לחשוב על ההמשך ועל מה שצריך להספיק וכו'.

'ללמוד כך וכך חוק ולא יעבור' הוא לאו דווקא כמות של הספקי דפים וסעיפים, אלא גם כמות של זמן - זמן שאי אפשר לברוח ממנו, וכך ממילא בזמן זה אפשר לנסות להתחבר אל המתקנות שבתורה.

אך בין כך ובין כך, בין מי שקובע הספקים, ובין מי שקובע זמן, יש לעשות תרגילים של פתיחת ספר גם מעבר לשיעורים הקבועים, ללמוד ללא שום מטרה מוגדרת, לחטוף בפתע ספר, ולנסות להתחבר אל אור התורה.

דע לך אחי, שיש נעימות גדולה בתורה! 'אשרי הזוכה להרגיש נעימות בתורה, כי יש נעימות בתורה', (ליקו"מ ע"א).

ואף שאיני מחדש לך כלום בתיבות אלו, אך החידוש הוא שצריך אתה להאמין שהטעם הערב והנעים שיש בתורה שייך גם אליך ממש בפרטיות. 'כי לא בשמיים היא, ולא מעבר לים, כי קרוב אליך הדבר מאוד בפין ובלבבך לעשותו' - ויש לחפש בעת הלימוד להשיגה.

אין הכוונה ללמוד בתנאי שמרגישים את הנעימות, כי צריך ללמוד בכל אופן שהוא, אך כאשר כבר כן לומדים יש לנסות להתחבר אל הטעם שיש בתורה.

והנה רביז"ל נספך להמשיך אותנו אל העשייה, שיהיה אצלנו חוק ולא יעבור ללמוד בכל יום שיעור קבוע כך וכך, וכפי שראו אצל אנשי שלומנו שהיה להם ערמות ספרים של שיעורים קבועים יומיים, כמו גמרא, שולחן ערוך, חומש, נביא ומשניות, מדרש, ספרי רבינו וכו', והיו מעבירים לאט לאט ספרים מהערימה של צד ימין לצד שמאל.

אך יחד עם זאת צריך שתשים לב, שפעמים דווקא מחמת החובה היומית להשלים את השיעורים, הלימוד נהפך לחובה ומשא כבד, ובכל שעת הלימוד, המחשבה תפוסה רק בלסיים את הלימוד, ולסמן בפנקס.

וחבל!

כי אף שהקביעות נצרך בשביל לקשור אותנו

נצור לשונך הלכות לשון הרע

אסור לומר על אדם שיש לו שם טוב במקום, שבמקום שהיה לפני כן לא היה כל כך חשוב, כי זה מוריד ערכו. וכן אסור לומר על מי שעתה מחדש נשוי בעיר, שאיננו חשוב כל כך במקום שלמד עד עכשיו, כי בזה בודאי יתמוטט כבודו בעיני אשתו וחותרו ויגרם לו צער ובושה. (כלל ה')

סעיף ד', ובמ"ח סעיף ח)

אסור לספר על אדם שבקשו ממנו טובה או הלוואה ולא רצה לתת מפני רוע לבו. והוא הדין לענין מי שהלך בעיר לאסוף צדקה ולא נתנו כראוי, אסור לספר מזה, וק"ו שאסור להוציא שם רע על אנשי העיר כולה, כגון לומר אנשי עיר פלוגית קמצנים הם, ותשובתו קשה כי צריך לפייס את

כל בני העיר. (ח"ח הל' לשה"ד, כללי סעיף יב).

אֲנִי בַּחֲבִיבוֹתָא תַּלְיָא - הַיְנוּ בַּחֲיִינָא הַאֲבָהָה
וְכָלֵלוֹת שְׁנַכְלָלִין יַחַד, וְעַל יְדֵי זֶה הַהֲמַתְקָה
וְהַתְקוּן, הַיְנוּ בַּחֲיִינָא הַשְׁמֹחָה שְׁנַעֲשֶׂה עַל יְדֵי
הַכְּלָלוֹת וְהַאֲבָהָה:

(ליקוטי מוהר"ן, סוף תורה סא)

הליכות

שיחות ומנהגים

הוצאות על שבת

ישאיר לעצמו.

(שיח שרפי קודש ב, תרעח)

◆ פעם בליל שישי כשעדיין לא היה לר' עוזר תלמידו של ר' נתן כלום על הוצאות שבת, עמד בעזרת הנשים והתבודד אחר חצות הלילה כדרכו, ובלבלו היצר בדאגת צרכי השבת, וניחם את עצמו באמצע ההתבודדות ואמר: 'ואם לעוזר אין עדיין כסף עבור הוצאות שבת, לעוזר עוד יהיה צרכי שבת', והמשיך להתבודד. בדיק באותה עת עבר במקום בעל מאפיה ושמעו מתפלל, התרגש האופה והלך למאפיה והביא לו עבור שבת חלות טריות בשפע לו ולכל ביתו.

(שיח שרפי קודש ב, תכז)

◆ "עשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות": יש לפרש בדרך צחות, 'עשה שבתך' להכין צרכי שבת כדרכו אף שעתה הפרנסה דחוקה, 'חול ראשי תבות חזק ויאמץ ליבך, ותהיה בטוח שיעזור לך ה' יתברך בזכות שמכבדן את השבת, 'אל תצטרך לבריות', אלא יהיה לך משלך.

(שונוג שבת, שמוח)

◆ פעם היום חמישי עדיין לא היה למוהר"ן ז"ל שום מעות לצרכי שבת קודש, ובחסדי ה' שלח לו אחד מאנ"ש שגר בכפר סמוך - רובל אחד. הלך מוהר"ן ונתן לרבי נחמן מטולטשין את הרובל וצוה עליו לפרטו ולתת ממנה לחמישה עניים מאנ"ש (היה מספיק עבור שבת בצמצום) והחצי השני

הכל לפי גודל הנס

בחורף שנת תרצ"ו, נפל דבר בקרב חסידי ברסלב באומן. שלושה מהם נעצרו בלילה אחד על ידי השלטון הקומוניסטי, הם היו: ר' לוי יצחק בנדר, ר' אליהו חיים רוזין ור' נתן קאטיק. מספר שבועות לאחר מכן, בצו השלטון, ננעלו דלתות הקלויז - בית המדרש דחסידי ברסלב על בריח. האשמה בה הואשמו השלושה היתה, פעילות נגד השלטון. הם הופרדו זה מזה ועברו חקירות מתישות. לימים סיפר ר' אליהו חיים, כי חוקריו הטיחו בו כי הם יודעים על כל פעולותיו וכי הוא

הקלויז, בית המדרש העתיק באומן, בו התפללו עד לשנת תרצ"ו

מאוחר בלילה הסתיימה החקירה. ר' מאתעס עמד כבר ללכת הביתה, החוקר שוחח עם עמיתיו ולא השגיח על העצור, היות וכבר היה לאחר החקירה. נשא ר' אליהו חיים עיניים כאובות אל רעהו הדגול ושאלו: "ר' מתתיהו, זהו?" כאומר, תמיד היינו בידידות אמיצה וקרובה, ואין יצאה מפין עדות מרשיעה נגדי?! נענה אותו צדיק ואמר לו: "איננו יודעים כלום, יתכן שזו הכנה לארץ ישראל..."

לאמיתו של דבר, הכיר ר' אליהו חיים את ר' מאתעס כבעל מופת ממש, בעיניו ראה לא פעם כיצד מאמר פיו מתקיים עד לאחת. אולם הפעם, במצבו העגום, נשמעו דבריו כתלושים לגמרי מהמציאות. וכי במצב כזה אפשר לחשוב על ארץ ישראל?!

ר' מאתעס הלך לביתו ור' אליהו חיים הובל בחזרה לתאו בבית הסוהר. לאחר עדותו של ר' מאתעס, נוהג היה החוקר לומר לו: "רוזין, אתה כבר לא תיסע לאן שאתה רוצה לנסוע..."

אבל יושב בשמים ישחק. הדבר ארע בסוף חודש שבט. בערב ר"ח אדר שוחרר ר' אליהו חיים באורח פלא מבית הסוהר בקייב אליו הועבר, ובערב חג השבועות כבר דרכו רגליו על אדמת ארץ הקודש! לימים היה מציין בהקשר לזה את דברי רבינו בספר המידות (ישועה א' אות ט'): "קודם שעושה הקדוש ברוך הוא נס לאדם, האדם הזה הוא נופל לרעה, והכל לפי גודל הנס..."

עסקן ציבורי האוסף כספים ומחלקם לאנשים ובכך מעודד אותם לא לעבוד, דבר האסור ברוסיה הקומוניסטית. כמו כן הוא מוסר שיעורים לפני הציבור.

החוקרים הפתיעו אותו כאשר הביאו אנשים למסירת עדות נגדו. אחד מאותם העדים היה לא אחר מהרב הגאון ר' מתתיהו הכהן. כשהובא ר' מאתעס לחקירה, הרגישו החוקרים כי לפניו אדם תמים 'שאינו חריף לרמות' והחליטו לפעול בערמומיות. שאלוהו החוקרים "האם אתה יודע מדוע נאסר רוזין?" ר' מאתעס השיב בשלילה. "אשמתו היא" הביטו בו החוקרים בעיני שועל, "כי הוא גייס כספים וחבילות מזון עבור אנשים נזקקים ולקח אותם לכיסו".

ר' מאתעס בשמעו שמאשימים את ידידו הטוב באשמה כה חמורה, מחה בתוקף: "זה לא נכון! זו עלילת שקר! אני בעצמי קיבלתי ממנו כסף וחבילות ואני יודע על עוד אנשים

דרכי נועם

חיפוש אור הצדיק בתורתו הקדושה

ביאורים על תורה י"ח קמא - התורה הזמנית
ע"פ שיעורי הגה"ח ר' ניסן דוד קיוואק שליט"א

לעמוד בנסיון ולהתחזק באמונה

לעיל נתבאר שיש בענין התגברות הסתרת המלכה וההנהגה והסתרת האמונה, שתי דרגות, וכל זה הוא עצמו חלק מענין המתקת הרוגז והנסיון להשלים את אותיות האמונה.

ובכליות הענין הוא, שעלינו להתחזק תמיד באמונה חזקה, ואזי אף שיש בעולם כביכול מלכה והנהגה שמפרידה את העולם מחיפוש אמיתי אחר השם יתברך ואחרי הצדיקים שמגלים את התכלית בכל דבר, בכח האמונה אין קיום למלכותם, ומי שרוצה מבחין ורואה האמת, והוא הדרגה הראשונה.

התגברות המינות

אָפֵּא אַם בֵּן זֶה הַמְּחַזֵּק בַּמַּלְכוּת מִתְגַּבֵּר בְּאִפְיָקוּרְסוֹת וּמִינּוֹת, עַד שֶׁמִּפְרִיד אֶת הָאֱמוּנָה מִהֲנִהְגָּה מִבְּחִינַת הַמַּלְכוּת מִלְּהַחֲזִיק בַּמַּלְכוּת אֲזִי יָכוֹל לְהִיּוֹת שְׂתִיקָיִם הַמַּלְכוּת בְּיָדוֹ כִּי אֵין מִי שְׂיִפְיֵל אוֹתוֹ לְשִׁנְאוֹת חֻקִּים כִּי הָאֱמוּנָה נִפְרָדָה מִהַמַּלְכוּת.

עתה מבאר דרגא שניה בעניינים אלו, והוא התגברות הרשעים ח"ו. וזה נעשה על ידי שהצליחו רח"ל להגביר את האפיקורסות והמינות כל כך עד שנפלה האמונה ח"ו, ואזי כביכול נעלם הדרך להחזיק בתכלית, כי עיקר הכח להחזיק ולהתגבר כנגד הנסיון הוא על ידי האמונה וכמו שנתבאר לעיל. אלא שעל ידי ה'בת קול' גם בתוך התגברות האפיקורסות והרשעים, חוזר ומתגלה שאין להם קיום, ונעשה התעוררות לחזור לאמונה ואל הקדושה.

ועל שני דרגות אלו ממשיך להביא את ביאור המעשה של ר' יונתן:

זֶהוּ: וְנִחְיִית בְּרַ אֲמוּנָרַי לְאַתְוִי, וּבְעֵי דְנִשְׁמַטָּה לְאַטְמָה. בְּרַ אֲמוּנָרַי זֶה שְׂאִין לֹו אֱמוּנָה בְּשִׁלְמוֹת בְּנִל, הֵינּוּ הֵנִהְגָּה שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה, שֶׁהוֹלֵךְ בְּדַרְכֵי הָאֲמוּרֵי ח"ו. אֲטָמָה זֶה בְּחִינַת (וְשִׁעְוֵיהוּ לִי): "אֲטָם אֲנִי מְשַׁמֵּעַ דְּמִים" דְּלָא שְׁמַע בְּזִלְתָּא דְצוּרָבָא מְדַרְבָּנָן (מִפּוֹת ב"ד), וּמְרוּמָז בַּז שְׂצִרֵךְ לְהֵאֲמִין שִׁישׁ בְּכַח כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִתְלַמְּדֵי הַצַּדִּיק וְהַמְקוֹרְבִים אֵלָיו, שֶׁהוּא בְּבַחֲנֵת צוּרָבָא מְרַבְּנֵן, לְהִתְגַּבֵּר כִּנְגַד הָרוּגָז וּלְזִכּוֹת לְהִתְקַשֵּׁר וּלְהִתְדַבֵּק בְּתַבְלִית. וּמִכַּח הַזִּלְזוּל בַּז מִתְגַּבֵּר הֵנִהְגָּה שֶׁהִיא לְהַפֵּךְ ח"ו, אֲבָל בְּעֵי דְנִשְׁמַטָּה לְאַטְמָה הֵינּוּ בְּיָרְשָׁא הַנִּל רְצָה לְהַפְיֵל אוֹתוֹ לְשִׁנְאוֹת חֻקִּים - שֶׁמִּכַּח הָאֱמוּנָה יִהְיֶה נִיכָר שְׂאִין קִיּוֹם לְהִנְהַגְתוֹ וְכַאֲמוֹר לְעֵיל, וְכָל זֶה הוּא עוֹד בְּדִרְגָּא הָרִאשׁוֹנָה.

וְזִרְק זִיקָא דְחֵלָא וְנִחַת חֵלָא בְּחִינַת הַתְּגַבְּרוֹת הַמִּינּוֹת בְּחִינַת (תְּהִלִּים ע"ג): "כִּי יִתְחַמֵּץ לְבָבִי" עַל יָדֵי זֶה וְנִחַת אֶת הַבְּיָרְשָׁא הַנִּל.

וזרק זיקא דחלא הוא הדרגה השניה, שכאשר ח"ו מתגבר על ידו אפיקורסות ומינות, אזי אין כח להפילו ח"ו, ואז מתגבר הבלכול, והאדם שוכח מהתכלית. ולכן העיקר הוא לעמוד בנסיון הרוגז והסתרת האמונה, ולעשות עטרה לעניים - שלהם יהיה את הנהגת המלכות, כי

תשובות יתקבלו עד יום ראשון בשעה 19:00

לחידודא

תשובה לחידה הקודמת:

איזו סיבה משננעת את מוהרנ"ת ליטוע במיוחד לפגוש את בנו? "אולי יחוס השי"ת וישלח דיבורים שנוכל להחיות עצמנו בהם לנצח." (על"ת נד)

הזוכה: אברימי שפירא בית שמש זכה בשובר זיכוי ע"ס 100 ש"ח עבור טיסה לאומן.

על איזה דרך בעבודת ה' נאמר "מטהר טמאים ומטמא טהורים"?

תחילת לקריה

כך נודע לכל אחד ואחד הדרך להיות דבוק בתכלית.

מלכות העכו"ם

ה. ובקמת מלכי העכו"ם אף על פי שמולכים עלינו, אין במלכותם מנהיגות מלכות ישראל ולא נגענו בה, כי מי שרוצה לגע בה זה וזה לא נתקיים בידם, הינו אפלו מלכותם על האמות העולם נטלה מהם, כי האמונה שסביב מלכותנו מפיל את חקמתם שמלכותם תלוי בהם כנ"ל. וזה שפתוב במפלת מצרים (שעיהו י"ט): "נאאלו שרי צען", על ידי אונת, הינו נפילת חקמתם, נפלה מלכותם.

וזהו שאמרו הנביא מישאל ועזריה לנבוכדנצר: אתה מלך עלינו לכרנא אבל להנהיג אותנו בעבודות ובאמונות את וכלבא שונה (ויקרא רבה פרשה ל"ג, במדבר פרשה ט"ז ומדרש שיר השירים), הינו שאמרו שלא נגע במלכות ישראל השיך לאמונתנו. כי אמונתנו סובבת את המלכות ושומרת אותה מלגע בה זה, ומפיל את רודפיה לשנאת חכמים.

וכפי שנתבאר לעיל יסוד הדברים, שמכח ההתחזקות באמונה, מתגלה שאין כח במלכות ובהנהגה להשכיח את התכלית, וכך אפשר לעמוד ולהנצל מהתגברות המלכות שבהם. וכפי שהתחזקו חנניה מישאל ועזריה כנגד נבוכדנצר, ויכלו לומר לו שכל מלכותו אינה נוגעת בענין קיום התורה ולא נגעו בה. וכך גם בדקות יותר, על ידי האמונה נופל כח ההסתרה ואז יכולים להבדיל ולראות שאף שיש מנהיגים שעוסקים בעניינים שבעולם הזה, וחיוניך ילדים ואף פסיקת הלכה וכדו', אך מבינים שבענייני תיקון הנשמות ולהביא האדם לתכלית אין זה עסקם ואין כח לכלכל האדם מלחפש ולבקש את כח הצדיקים השלמים כדי לחיות ולהיות מקושר ודבוק בתכלית.

וכל זמן שאין מתגברת מלכות העכו"ם והיא נכנעת, דרכי העכו"ם אין מעורבים כל כך אצלנו, ואפשר להכיר ולראות מה הוא הנהגת ודרך העכו"ם ולהבדילו מתוכנו. ואף שבכלליות העולם יש שנפלו לדרכים אלו ח"ו, אבל הוא ניכר ונבדל, ואפשר בכל פעם לצאת מזה ולגדור ולתקן.

אם לא שתקפה יד המינות על האמונה עד שמפיל את האמונה, ואז יכול לקבל מלכותנו, חס ושלום, במהינות "זרק חלא ונהרת" כנ"ל.

כי על ידי התגברות האפיקורסות ח"ו אין כח במעט האמונה להפיל ולגלות שאין קיום אמיתי למלכות זו. ודרכי העכו"ם ח"ו מתערבים בישראל, וכן כל הנהגת החיצונית מתחזקת, ולכן זה מבבל מאוד את האדם ומכניס בו כפירה ואפיקורסות, וצריך בזה זהירות גדולה. אלא שגם בענין זה אין מניחין אותו מן השמים שישאר כן לגמרי אצלו כפי שממשיך רבינו ומבאר.

ורחמים שהיא בח' הפרה אדומה שמתהרת מטומאת מת, כי רשעים נקראים מתים (ברכות י"ח) כי מכניסים קנאה ושנאה וכבוד שזה מוציא את האדם מלחשוב על התכלית והטוב שיש בכל אחד ולכן צריכים אפר פרה אדומה כדי להטהר מטומאת מת, כי אחרי שמזין את אפר הפרה ע"י עץ אזוב ושני תולעת, לרמוז שאם האדם החזיק את עצמו כארז גדול וחזק, אז ישפיל את עצמו כמו תולעת ויצא מטומאת מת שהיא הגאוה ויתחיל חיים חדשים של זכות על עצמו ועל כל יהודי וכך להפוך את מדת האכזריות שדן כל אחד לחובה ומתהפך שמתחיל לדון לכף זכות בח' טהרת הפרה.

בברכה ובידידות יצחק שטרנברג

ומובא במלאכי ב' ז' "כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו..." וצדיקי הדורות הם בח' הכהנים שמלמדים בכל דור ודור במאמרי תורה ועצות לכלל ישראל. ועיקר הקשר והעצה מתורה י"ח שבכח הצדיקים שמלמדים אותנו את העצה, להפוך את הרוגז לרחמנות ואף שכולנו היום טמאי מתים ורק כשבקרוב יבנה בית המקדש וימצא עפר פרה, יש עצה נפלאה איך להפוך גם היום את הרוגז לרחמים והיא ע"י לימוד זכות ואף על מי שפגע בו והעליב אותי, גם אם בתחלה נראה, שהוא רשע גמור בעיני, בטח היתה לו סברה טובה וישרה, כי תראו איך הוא מניח תפילין וציצית ורץ בחשק למצוות כזה (וי וי הואי על...).

נמצא כשחושבים על פלוני שחלק על טוב ומלמדים עליו זכות מעוררים עליו את מדת

לכבוד הגליון הנפלא והמאיר 'עלה לתרופה'. י"ש כח על הפינה המיוחדת לחידושים מהציבור על התורה הזמנית. ברצוני להעלות על הכתב חידוש נפלא על פי פרשתינו, ומקושר לתורה י"ח. מובא בפרשה "זאת חקת התורה... ויקחו אליך פרה אדומה" (במדבר י"ט ב'), פרש רש"י לפי שהשטן ואומות העולם מונעים את ישראל לומר מה המצווה הזאת ומה טעם יש בה, לפיכך כתב בה חוקה, גזירה היא מלפני ואין לך רשות להרהר בה. כי במצוות פרה אדומה ההגיון בלתי מובן, שאיך היא מטהרת טמאים אך כל העוסקים בה מטמאים בבגדים? והם ממש שני הפכים בנושא אחד שאי אפשר להבינו בשום אופן, כי אדרבא כמו שמתהרת טמאים כל שכן שתרומום את הטוהרים?

טעם גן עדן

ליקוטי מוהר"ן למעשה | תורה יח [ט]

על ידי אהבת חכמים מעורר שורש נשמתו בצדיק

- א] העולם הזה הוא עולם המלכות, בו מתגלה הנהגה של השי"ת, שמנהיג את העולם.
- ב] כל מנהיג שלוקח איזה הנהגה, הן הנהגה על אחרים, הן הנהגה על עצמו, צריך להיזהר לכלול הנהגתו בתוך הנהגה של השי"ת, כלומר לראות לכוון בהנהגתו, להוציא לפועל את אותו הנהגה שהשי"ת מנהיג את העולם.
- ג] כי אף שהשי"ת מנהיג את העולם, אבל הוא נתן בחירה לכל אחד להתערב בהנהגתו ולקחת מהנהגה אל תכלית אחרת מהנהגה של השי"ת.
- ד] ועל כן צריך האדם שלוקח הנהגה, לשים מחשבתו אל החכמה של הבריאה, מה הייתה המחשבה של השי"ת לפני שברא את העולם, וככל שמישים את מחשבתו אל שורש המחשבה של הבריאה, כך ממילא יכלול הנהגתו בהנהגת המלכות של השי"ת.
- ה] ואיך ידע האדם מהו התכלית של הבריאה? לזה יש תורה, המגלה את התכלית של הבריאה שהוא עבודת ה'.
- ו] אך גם לעבודת ה' בעצמו יש תכלית, כי התכלית הוא להשיג שעשועי עוה"ב, אשר

מוגש כאן לדאשונה באדיבות מכוון מאירת עיניים - פרויקט התורות הקצר - ביאורים לשמיעת השיעורים על תורה י"ח. 03-6171116 ללשה"ק. 11 שלוחה 397 ואינך. אידיש: 2.1 שלוחה 2 ואינך

אעירה שחר

'יתגבר כארי לעמוד בבוקר לעבודת בוראו שיהא הוא מעורר השחר', הלכה זו היא מההלכות המפורסמות בישראל, כל אחד מכיר את ההלכה הראשונה בשלחן ערוך, שצריך להקדים לקום בבוקר עוד קודם עלות השחר, והוא כמעורר את השחר לבוא ולהאיר בעולם.

אך מנגד בעת זו של לפנות בוקר אין לך ערבה כשינה של שחרית, בחוץ קר וחשוך ובמיטה חם ונעים, והיצר מעורר את האדם בתירוצים מתירוצים שונים, על עייפות האתמול ועל טרדות המחר, על הקור המסוכן ועל כל תירוץ המתקבל בשעה זו בחפץ לב.

אמנם כל זה תלוי בצרה בה האדם הולך לישון, באיזה צורה הוא עולה על יצועו, אם הוא כ'נופל על המטה' או שהולך לישון היהודי כשר, וכמו שממשיך הרמ"א את דברי השו"ע שם 'גם בשכבו על משכבו ידע לפני מי הוא שוכב', כי בזה תלויה כל השכמת הבוקר, אם נשכב לישון כיהודי ירא וחרד, מתוך עסק התורה ושפתותיו דובבות בבקשה להשי"ת שיזכה לקום כראוי אף השכמת הבוקר היא כראוי, ויוכל להשכים כראוי לעבודת השי"ת, וכאשר האדם יעשה כן אזי מעצמו יתעורר לעבודת בוראו.

וכך אמר דוד המלך בתהלים "אם זכרתך על יצועי באשמורות אהגה בך", אם כאשר אלך לישון אזכור אותך ה' על מיטתי - על ידי שאלך לישון מתוך

עונג הפרשה

הטהרה מטומאת מת

זאת הַתּוֹרָה אֲדָם כִּי יָמוּת בְּאֵהָל (במדבר יט, ב)

מבאר מהרנ"ת ששורש המיתה הוא הפרדת החיצוניות מהפנימיות, הנשמה מהגוף, שהרי בשעת מיתה האדם נשאר שלם בכל איבריו ורק נשמתו הסתלקה ונפרדה מגופו, אך הסתלקות זו מביאה על כל הקרב לגוף טומאה גדולה - טומאת מת.

כי השי"ת ברא את העולם כדי שהאדם יעסוק דווקא בחיצוניותו ובכל זאת יסתכל בפנימיותו ויקשר אותה להשי"ת, כשעוסק במשא ומתן ישתדל תמיד לזכור שהוא מעלה בזה ניצוצות קדושה, כשעוסק באכילה הוא מעלה ניצוצות המגולגלות במאכל, וכך בכל עסק מעסקי העולם הוא מתקן את הבריאה.

עבודה זו היא תכלית הבריאה, והיא טהרתה, כשהאדם מפריד בין חיצוניות הדבר לפנימיותו הוא כפורש מן החיים, ויותר מכך הוא פורש מן קדושת הדבר ומטהרתו ונכלל בהיפך הטהרה רחמנא ליצול.

אבל באמת לא בכל זמן יכול האדם לילך בדרך זו, הרבה פעמים שהאדם אינו יודע את פנימיות מעשיו, לא תמיד הוא יכול לדעת למה השי"ת כונן את צעדיו ללכת דווקא למקום זה לעסוק בדבר זה, ובפרט כשנראה לו שהדבר מרחקי אותו מהקדושה ומיראת ה'. ויתרה מכך, הרבה פעמים בשעת משא ומתן אינו יכול לקשר את מוחו לפנימיות מעשיו, בשעת האוכל אין נפשו ודעתו פנויים תמיד לחשוב על פנימיות

חנוך לנער

יסודות החינוך ע"פ דעת רביז"ל

איך להאיר את התפילה אל בני הנעורים? [א]

כפי שהתחלנו לבאר במאמר הקודם, יש להפריד בין הרצון שלנו לראותו מתפלל בדביקות, שהוא תענוג גדול להורים לראות את בנם מחובר להשי"ת, לבין האמת לחבר את הבן אל השי"ת.

וכיון שעסקינן בחיבור אמיתי בין יהודי אל השי"ת, צריך בזה זהירות גדולה ביותר שלא לשרוף ולאבד את הקשר הפנימי שיש באופן טבעי לכל יהודי עם השי"ת.

וצריך לזה זהירות גדולה בתפילה, יותר משאר עניני חינוך. כי שאר עניני חינוך הם דברים של עשייה שאפשר לחנך ולהרגיל את הנער, ואף שגם שם צריך חכמה ועצה איך לחנך באופן שבאמת ישאר חקוק בליבו, אך עדיין אפשר להרגיל ולצוות על לימוד, אפילו באופן חיצוני, כגון ללמוד ולדעת את החומר למבחן, ובע"ה ברבות הזמן על ידי שילמד הרבה, יש גם סיכוי שיתחבר יותר ויותר אל הלימוד באופן אמיתי יותר.

אך בתפילה, כיון שכל מהותה היא 'עבודה שבלב', על כן אם לוחצים במקום לא נכון, אפשר לאבד לכל ימי חייו את כל הקשר שיש לכל יהודי באופן טבעי אל השי"ת - אפשר לחנך עשייה, אך לא 'לב ורגש'.

וכאן מתערב הרגש הטבעי של ההורים שרוצים לראות את בנם 'עובד ה' מתפלל בדביקות וכו', ויחד עם זאת גם רואים נערים אחרים בבית הכנסת שמתפללים כראוי, וזה בעצמו גורם אצל ההורים לעשות פעמים טעותיות לדחוק את הילד להתנענע בתפילה ולהירם הקול ולהתפלל כמו...

ולכן הקדמנו במאמר הקודם שיש להבדיל בין חלק העשייה שבתפילה שזה בוודאי אפשר וצריך לחנך באופן פשוט של משמעת, כמו הלכות תפילה וכדומה [וכמובן שיש לראות להתאים את המציאות אל הגיל של הילד, כמה לשבת בפנים וכמה להתפלל וכו']. אך יחד עם זאת, יש לשים מחשבה איך לחברו בפנימיות אל הבורא, שבזה תלוי כל יהדותו, ולכך יש להתאזר בהרבה סבלנות, כשהמטרה והיעד היא לחברו אל הנקודה הפנימית של התפילה, היינו לעורר אצלו את האהבה הפנימית שיש לו אל השי"ת ואת זאת לעורר.

החיבור האמיתי אל הרעיון הפנימי של התפילה נעשה על ידי שמקרבים את הבורא אל הנער, ללמדו לספר להשי"ת את כל צרכיו בלשון שלו, לאו דווקא בתפילה בכוונה, אלא בפשטות, אם חסר לו משהו אין מי שיעזור לו חוץ מהבורא.

כל יהודי באופן טבעי רוצה אמונה וקשר עם הבורא, אבל כאשר הוא מרגיש שזה בא בתוכחה שמצפים ממנו להיות 'עובד' הוא מתרחק ואינו רוצה לשמוע ואוטם את ליבו. הנער צריך להרגיש שמדברים עמו בשביל לעזור לו בחייו, לקרב את מציאות ה' אל מציאות החיים הפשוטים. ועל כן הדבר קל יותר בעת שהנער מספר על קשייו, אז נפתח כלי לקרבו אל קשר פשוט עם הבורא.

מתחדשים

מזל טוב! אלפי חסידי ברסלב המרוויים צמאונם מידי יום ביומו בדף ליקוטי הלכות בסדר 'הדף היומי', מסיימים בשבת זו את כרך א' מליקוטי הלכות אורח חיים. ביום ראשון - כולנו מתחדשים ומצטרפים ללגיונו של מלך, ומתחילים לחיות! מתחילים יחד את חלק ב'!

אומץ: בס"ד השבוע הוסרו המגבלות על טיסות ישירות מהארץ לאוקראינה. מחוסנים ומחלימים עם אישור מחלים אינם נצרכים לבידוד בשבוע. המגבלות שעדיין נותרו לכולם: בדיקת קורונה שלילית 72 שעות לפני ההמראה לארץ, ומילוי טופס הצהרת נוסע נכנס. כמו"כ בשדה התעופה מתבצעת בדיקת קורונה נוספת בתשלום, לכל נכנס.

בשורה טובה לאנ"ש המתגוררים באומץ: לאחר פניות הציבור, נפתח סניף חדש של משרד הפנים האוקראיני בכיכר פושקינה, הפעיל בימי רביעי בשעות 16:00-14:00. יש להתלוות עם מתורגמן.

השבוע בגיליון: הוצאות על שבת? בודאי יהיה! פנינים יקרים במדור 'הליכות'.

הופיע! הספר היקר "חיי מוהר"ן המהודר" ב' כרכים היצא לאור ע"י הרה"ח ר' מאיר רבינו. המהדורה המיוחדת כוללת הערות והרחבות מיוחדות המקיפות כל נושא המובא בספרה"ק, ביניהם: שיחות וסיפורים השייכים משאר ספרי רבי"ל, השמטות נצרכות, דיונים הלכתיים, ביאורים, מקורות, מפתחות, תמצית בקיצור על כל דמות או עיר המופיעה בספר, ועוד. 0527653662.

י"ל ע"י מנחם עולה לתרופה
בל ענין או להצטרפות למנויים בדוא"ל
A028080148@GMAIL.COM
מקס או הודעה קולית 02-8080148
במקרים דחופים:
054-8591148 | 053-3175211
המערסות נסגרות מידי יום ראשון בשעה 19:00

החיזוק השבועי
כי הכל יבלין לפעל על ידי רצונות וקסופין,
ולתרגיל את עצמך לקדש הפסופין וקדשונות
בפיו, קומנו נא, עמדו נא, עזרו נא לבבכם הטוב
היטב היטב לתרגיל עצמכם לילך בדרך הנה,
לקסף ולהשתוקק הרבה להשם יתברך ככל עת
ולקדש הפסופין בפיו, שעל ידי זה נארגנו עולמות
וחדושים נפלאים...
במה וקמה מעלות טובות להזכה לילך בדרך כי
רבנו זכרנו לברכה, פפרט ענין הרצונות והפסופין
להשם יתברך ולהנחתו בכלליות ובפרטיות ולקדש
במה, הן בדרך קלל שרצונו להיות יהודי פאמא, הן
בפרטיות מה שתשר לו בפרט פאותו העת וכו', וכו',
אשרי אשרי שיאחד בזה... חזקו ואמצו ככל יום
לקיים הנקמה זאת ככל עת למשך ימים לבסוף לעד:
(עלית מיום ד' שמות תקצ"ב)

יהלום
על פן אנו מהיבים
לשמה ולרדך בכל יום ויום
בכל מה שעובר עלינו:
(כלים לתרופה ע"ד)

הרים גבעות ואבנים וכו' כולם יחד שרים ומהללים את הבורא יתברך שמו. נבין גם איך כל חיי הגלות, מה שעבר על כל אחד ואחד, היה בחשבון גדול ומדוקדק לטובתנו הנצחית.

מציאות החיים הטובים האלו, הולכת ומתקרבת מיום ליום. כי מיום שאדם נולד, הוא מתקרב לאותו יום נפלא - עלמא דאתי - עולם הקרב ובא. עיקר היהדות תלוי בזה שנוכח שהעולם הזה חולף ועובר, ואדם לא חי לנצח. ועל זה הזהיר רביז"ל ביותר לשמור את עצמו שלא יפול לשכחה, שלא יהיה בדעתו ח"ו שאין עולם אלא אחד (ליק"מ סי' יד).

לכן אין זה מפחיד לחשוב מיום המיתה, אדרבא היא ממתיקה לנו את החיים, כאשר נזכר את הטוב שמצפה לנו. ובלו שנחשוב מהאמת שעתידי להתגלות בעולם הבא, כמעט ולא שייך להתחזק באמונה ודביקות בה', כי היצר הרע הרבה יותר חזק, ורק כאשר מאמינים בעתיד, אז יש לנו את הכח לעמוד נגד הרמאות של היצר הרע.

'זכרון עלמא דאתי' פירושו: לזכור שיבוא יום שכל אחד מאתנו יעבור למציאות אחרת לגמרי. מציאות נפלאה של טוב ושלוש גמור, חיים של תענוגים בדביקות נועם זו השכינה. יתגלה איך הש"ת מחדש בטובו את כל הבריאה. נראה את השמש והירח והכוכבים, הבהמות והחיות, אילנות ועשבים, הראיה וברכות פרטיות ה', מעונן ומנחש ב' ועוד הרבה בליק"ה).

הלכה פסוקה מאת הרה"ג ר' שמעון אנשין שליט"א מ"צ דביהכ"ס נחלת חן

מצוה לשמח חתן וכלה - המשך

בריקודם - י"א שנחשב כמשמחו (נשואין כהלכתו פי"ג הערה 35).
ו. מותר לתלמיד חכם לזלזל בכבודו על מנת לשמח חתן וכלה. וכל הנוהג קלות בעצמו לצורך גבוה ומצות ה' אף שאינה מצות עשה ממש, הרי זה משובח ותבוא עליו ברכה (חות יאיר רה).

שונות
א. כספי מעשר - אין להוציא מכספי מעשר לצורך נסיעה והשתתפות בחתונה. זולת אם בטוח שבדאי ישמח החתן בהשתתפותו, אזי אפשר להתיר בדוחק (בצל החכמה ד קסב ח).

ב. לא תיקום ולא תיטור - מי שאינו רוצה לבוא לשמחת חברו כי חברו לא השתתף בשמחתו - אם עושה כן בגלל שרוצה להשיב לו כגמולו, הרי זה עובר על 'לא תיקום'. ואם כן משתתף ואומר לו 'איני כמותך שלא באת אצלי', הרי זה עובר על 'לא תיטור'. אמנם למי שקשה לו אצלו היה מוכרח להתאמן על זה, וכיון שהוא לא בא אינו מרגיש התחייבות להתאמן כל כך - אזי אם הוא אכן בטוח לגמרי שאינו כלל מחמת הקפידה עליו, מותר לו שלא להשתתף (הג"י וזבחי שטיין בקובץ תורת האדם לאדם 1).

ג. אורח המגיע מעיר אחרת - הבא לשמחת חברו בעיר אחרת, ולמעשה הגיע לעיר זו בלאו הכי, ואילו לא היה שם לא היה בא במיוחד בשבילו, והמארח סובר שבא במיוחד מעירו כדי להשתתף בשמחתו (ושמח ומודה לו על זה), הדין כך: אם יש מקום לבעל השמחה לטעות שאכן בא בשבילו, צריך להודיעו שלא

בשבע העבר בארנו חיוב המצוה לשמח חתן וכלה, ועתה נבאר איך משמחים אותם
א. לשבח את הכלה לפני החתן (ראה בתובות טו: כיצד מרקדו וכו' וברש"י שם, ש"ע אבעה"ז סה א, טו"א).
ב. לרקד לפניהם, או שאר דברים המביאים שמחה לכל רואה (ראה בתובות שם ובדף יז ובש"ע שם. ואש פינה שם. ובש"ע כתב שיעשה כל מיני תחבולות לסמח). וע"י הריקודים ממתיקים הדינים (ליק"מ לב).
ג. לשמחו בדברים (וכמ"כ רש"י בברכות שם). ולכל חתן לפי דרגתו: לבן תורה - בדברי תורה. לאיש פשוט - בדברי אגדה. ולפשוט ביותר - בשיחה נאה במילתא דבדיחותא וכיוצא בזה (ח"י רעק"א). והיינו שמוערו למועין שחוק ושמחה נגלית, או לפחות לעוררו לבחינת שמחה של מצוה (עוד מקודש סה א). וי"א שאין צורך שימלא פיו שחוק רק שיהנה אותו וישמח לבו, ולזה די אם מברכו שהזיווג יעלה יפה וכדומה לזה (ראש פינה שם. ועיי"ש שלתת כסף לבדחן שמשמח, יש לפקפק אם מועיל).
ד. בעזר מקודש (שם) כתב שאם עשה אחת מכל אלה המובאים להלן, אינו עובר על הנאמר שאם נהנה מסעודת חתן ואינו משמחו וכו'. ואלו הם: בירך בברכות נשואין שתחת החופה. בירך ברכה אחת מ' ברכות שתחת חופה. מברך ברכת הזימון בברכת המזון בסעודה. אדם חשוב שבעצם השתתפותו בשמחה החתן מתכבד בכך (וכ"כ בראש פינה). וכן מועיל להושיט לחתן איזה דבר מאכל או משקה.
ה. העומד ליד הרוקדים ומסתכל